

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/313/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

331/2013. (XI. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ jogi képviselője **dr. Sz. I.** ügyvéd útján, 2013. április 25-én előterjesztett **panasza** alapján indult eljárásban a 2013. november 13-án – dr. Kozma Ákos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos jogi képviselője útján, 2013. április 25-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát.

A beadvány szerint a panaszossal szemben a Gy. városi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Szabálysértési Előkészítő Csoportja tett feljelentést a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 177. § (1) bekezdésének b) pontjába ütköző, és aszerint minősülő tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt. A részletes tényállást a 2013. április 17-én kelt feljelentés másolati példánya tartalmazza, melyet a jogi képviselő a beadványhoz csatolt. Április 15-én, a szabálysértés elkövetésekor a panaszost szabálysértési őrizetbe helyezték, melynek indokoltságáról a rendőrség tájékoztatást egyáltalán nem nyújtott, a döntéssel szemben pedig semmilyen jogorvoslatot nem biztosított.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A jogi képviselő szerint nem vitatott, hogy a panaszos elkövette a tulajdon elleni szabálysértést, azaz a rongálást, melyre különösebb magyarázat az ő véleménye szerint sincs, még akkor sem, ha cselekményére a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) munkatársainak közreműködése miatt került sor. Többszöri rákérdezésre az eljáró nyomozó a kényszerintézkedés elrendelésének indokaként „felsőbb utasításra” hivatkozott. A jogi képviselő álláspontja szerint azonban mindez nem jelenti azt, hogy a helyszíni bírsággal sújtható tulajdon elleni szabálysértés elkövetése esetén bárki is hozhatna ügyfélével szemben „a hatalommal visszaélés határait súroló egyéni döntést”.

A jogi képviselő rögzítette, hogy ügyfele köztisztviselőként álló vállalkozó. Kifejtett véleménye szerint a vele szemben elrendelt szabálysértési elzárás nemcsak, hogy felháborító, hanem törvénysértő is, hiszen a Szabs. tv. 2012. év április 15-ei hatályba lépése több lényeges változást eredményezett. Közülük is a legjelentősebb az, hogy a törvényben meghatározott, szabálysértésnek minősülő cselekmény esetén a helyszíni intézkedés során helyszíni bírság kiszabásának van helye a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben.

Miután a sérelmet elszenvedő gépjármű-tulajdonos – ügyis, mint NAV alkalmazott – rendőri segítséget kért, és a rendőrök megjelentek, továbbra is talány, hogy a panaszos szabálysértési elzárását milyen okokra és körülményekre hivatkozással rendelték el. A jogi képviselő szerint kétségtelen, hogy az említett jogszabály alapján helyszíni bírság kiszabásának lett volna helye.

Az elzárás semmivel sem indokolható, az elkövetett szabálysértéssel arányban nem álló törvénysértő alkalmazása komoly anyagi hátrányt okozott a vállalkozásnak, hiszen hétfő délutántól szerda délutánig tevékenysége szünetelt. A jogi képviselő utalt arra is, hogy jótékonyan nem nevezhető hatásokkal járt az elzárás hírének elterjedése a közbeszédben.

Az ügyben a Gy. városi Járásbíróság végzésével tulajdon elleni szabálysértés (szándékos rongálás) miatt 50 000 forint pénzbírságot szabott ki a 2013. április 17-én megtartott tárgyaláson, és a szabálysértési őrizetet megszüntette. A végzés aznap jogerőssé vált.

A panaszos a szabálysértés elkövetését elismerte, azonban azt, hogy 2013. április 15-én 14 óra 10 perctől szabálysértési őrizetbe vették, aránytévésztőnek, szükségtelennek és méltatlannak ítéli meg, melyre nézve panaszt kíván előterjeszteni.

A képviselő jogi álláspontja szerint a panaszossal szemben történt „kényszerítő eszköz” alkalmazása ellentétes a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.). rendelkezéseivel. A képviselő szerint a footballhuligánok ellen jogszerűen alkalmazott szabálysértési elzáráson kívül nem lehet olyan jogesetet fellelni, hogy a tulajdon elleni rongálás okán valakivel szemben elzárást szabtak volna ki.

Amennyiben ez az ismeretlen személytől származó döntés kizárólag a panaszos személyének szól – aki egyébként rendszeresen eseti szakértőként jár el a Gy. városi Rendőrkapitányság előtt a gumikkal kapcsolatos szakkérdések megítélésében – akkor felmerülhet a hivatali visszaélés alapos gyanúja is, amely további, már büntetőeljárás hatálya alá tartozó vizsgálatot eredményezhet.

A jogi képviselő kérte, hogy a Testület az ügyben folytasson le érdemi vizsgálatot, és tárja fel

a törvényt sértő intézkedést, nevezze meg a felelősöket, és vonja felelősségre őket, tekintettel arra, hogy ügyfelének alapvető jogai súlyos fokban sérültek.

A jogi képviselő csatolta 2013. április 25-én kelt, a panaszos aláírásával ellátott meghatalmazást, mely kifejezetten a Testület előtti panaszeljárással szol.

A meghatalmazáson túlmenően a panaszbeadvány mellékleteként a további dokumentumok érkeztek a Testülethez.

a) A Gy. városi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Szabálysértési Előkészítő csoport r. főtörzsőrmesterének 2013. április 17-én kelt szabálysértési feljelentése a panaszos ellen a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdésének b) pontjába ütköző, és aszerint minősülő tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt készült.

A feljelentés rögzíti, hogy a panaszossal szemben K. N. Á., O. városi lakos kért rendőri intézkedést a Gy. város, L. u. 4. szám alatti helyen található G. Bt.-hez. A bejelentő 2013. április 15-én 12 óra körüli időben K. N. és H.-né K. M., B. városi lakosokkal ment az üzlethelyiséghez azzal a céllal, hogy ott az általa vezetett, de egy másik B. városi lakos tulajdonát képező személygépkocsi téli abroncsait nyárira cseréltessék, és mind a 8 db kereket kicentíroztassák. Ez meg is történt, és a feljelentett személy a munka elvégzése után 6 400 forintot kért az elvégzett munkáért, melyet a bejelentő kifizetett részére, azonban számlát nem adott. Ekkor közölték vele, hogy ők a NAV munkatársai, és mulasztása miatt jegyzőkönyvet fognak felvenni az esetről, mivel próbavásárlást hajtottak végre nála. Ezt követően a feljelentett személy magához vett egy árat, és azzal a műhely előtt parkoló gépkocsi négy darab gumibroncsát megszurta oldalról, melyek közül 3 db a helyszínen leengedett.

Az ügybe bevont eseti szakértő a gumibroncsokban a szándékos rongálással okozott kár mértékét összesen 28 000 forintban állapította meg. Az eljárás során megállapítást nyert, hogy a cselekményt a feljelentett személy követte el.

A panaszos kihallgatása során a szabálysértés elkövetését elismerte. Nevezett személy a Szabálysértési Nyilvántartó Rendszerben és a Bűnügyi Nyilvántartó rendszerben nem szerepelt.

b) A Gy. városi Járásbíróság 2013. április 17-én kelt végzésében a panaszossal szemben tulajdon elleni szabálysértés (szándékos rongálás) miatt 50 000 forint pénzbírságot szabott ki. A kiszabott pénzbírságba beszámította az eljárás alá vont személy által 50 óra szabálysértési őrizetben töltött időt, ezáltal 10 000 forintot leróvottnak tekintett.

A végzés az eljárás során elrendelt lefoglalást is megszüntette, és az árat kiadni rendelte a panaszos részére.

c) A Gy. városi Járásbíróság 2013. április 17-én kelt végzésében a panaszos szabálysértési őrizetét megszüntette.

A végzés indokolása a következő. A Gy. városi Járásbíróság 2013. április 15-én kelt végzésével a panaszossal szemben tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt 50 000 forint

pénzbírságot szabott ki. A szabálysértési eljárás során a Gy. városi Rendőrkapitányság 2013. április 15-én elrendelte a panaszos szabálysértési őrizetét, melynek kezdő időpontjaként 2013. április 15. 14 óra 10 percét, míg végső időpontjaként 2013. április 18. 14 óra 00 percét határozta meg.

A Szabs. tv. 73. §-ának (2) bekezdése értelmében az eljárás alá vont személyt nyomban szabadon kell bocsátani, ha a szabálysértési őrizet tartalma alatt a bíróság a gyorsított eljárást nem folytatta le, vagy nem szabott ki elzárást. Tekintettel arra, hogy a bíróság a panaszossal szemben a szabálysértés elkövetése miatt pénzbírságot szabott ki, a szabálysértési őrizetet megszüntette.

2) 2013. május 8-án kelt tájékoztató levelében az előadó testületi tag informálta a jogi képviselőt a Testület hatásköréről és felhívta a panaszbeadvány pontosítására.

2013. május 28-án kelt válaszelevelében a jogi képviselő jelezte, hogy a panaszost a szabálysértési őrizetbe vétel előtt előállították, és úgy nyilatkozott, hogy igényt tart az előállítás jogszerűségének kivizsgálására.

A panaszos a helyszínen elismerte a szabálysértés elkövetését. Az elismerés tényét a NAV munkatársai által felvett jegyzőkönyv tartalmazza, melyet a jogi képviselő a panaszkiegészítéshez csatolt. A jegyzőkönyv 7. oldalán szerepel, hogy a panaszos a négy gumikereket kiszúrta. A cselekményt követően a NAV munkatársai rendőri segítséget kértek, s a kikerülő rendőröknek a panaszos együttműködően bemutatta a vállalkozás papírjait. A két rendőr a NAV által felvett jegyzőkönyv elkészítésekor mindvégig jelen volt – így tehát a rendőrök a helyszínen nem készítettek semmiféle iratot, jegyzőkönyvet nem írtak.

Az eljárás alá vont személy nem tanúsított olyan magatartást, melyet az intézkedő rendőrök ellenszegülésként, illetve szökési szándékra utaló megnyilvánulásként értékelhettek. A panaszos mindössze annyit kért a kikerülő rendőröktől, hogy amíg a NAV jegyzőkönyv el nem készül, és azt alá nem írja, ne állítsák elő a rendőrkapitányságra.

Az előállítás 12 óra 20 perctől 14 óra 10 percig tartott. Az előállítás időpontjától, azaz 12 óra 20 perctől a szabálysértési őrizetbe vétel elrendeléséig, azaz 14 óra 10 percig, majd azt követően, egészen 17 óráig a panaszossal semmit nem közöltek, őt addig az időpontig nem hallgatták ki, nem tájékoztatták, és vele szemben semmilyen eljárási cselekményt nem fogadosítottak. A jogi képviselő szerint a rendőrkapitányság munkatársai kényszerintézkedést nem alkalmaztak.²

A panaszkiegészítés az eredeti beadványt pontosítva rögzítette, hogy a panaszos nem eseti szakértőként, hanem szakmai képviselőként nyilatkozott különböző rongálási és lopási kárösszegekről, ilyen tevékenységet azonban már nem lát el.

A jogi képviselő véleménye szerint evidens, hogy ha nem a NAV munkatársai válnak a szabálysértési ügy sértettjeivé, akkor nem kerül sor a panaszos előállítására, illetve szabálysértési őrizetbe vételére. A jogi képviselő hangsúlyozta, hogy az eljáró rendőr több esetben „magasabb vezetői döntésre hivatkozott”, mely eljárás véleménye szerint az 50-es

² A jogi képviselő ezen a ponton feltehetőleg a kényszerítő eszközök alkalmazására céloz.

évek módszereit idézi.

A panasz-kiegészítés mellékleteként a következő iratok jutottak el a Testülethez.

a) A NAV munkatársai az intézkedés napján, 12 óra 20 perckor nyitották meg a helyszíni ellenőrzésükről készített jegyzőkönyvet. A próbavásárlás kezdő időpontja 12 óra 00 perc volt, a megbízólevél bemutatására 12 óra 20 perckor került sor.

A jegyzőkönyv tartalmazza a panaszos személyazonosító adatait, az előírt tájékoztatásokat, a vásárlás összegét, és azt a tényt, hogy az adózó nyugta-kibocsátási kötelezettségének nem tett eleget.

A jegyzőkönyv részletesen ismerteti a próbavásárlás körülményeit. A leírás szerint miután a fizetés megtörtént, a panaszos a bevételt pénztárgépbe nem rögzítette, nyugtát vagy egyéb bizonylatot pedig nem adott át. Az adóellenőrök kölcsönös elköszönés után a műhelytől pár lépést eltávolodtak, majd visszatértek, és általános megbízólevelük illetve szolgálati igazolványuk bemutatása után igazolták magukat, valamint közölték az ellenőrzés és a mulasztás tényét. Az adóellenőrök számlára nem tartottak igényt, viszont kérték a panaszos személyes iratait, illetve a vállalkozás iratait, amiknek átadását ő megtagadta. Az egyik adóellenőr 1 forintot rögzített a pénztárgépbe – a sorszám alapján az ellenőrzés napján ez volt az első nyugta. A jegyzőkönyv felvételének megkezdésekor a panaszos közölte, hogy kiszúrja a kocsni kerekeit, és azzal a lendülettel elindult a műhely előtt parkoló gépjárműhöz. K. N. adóellenőr utánament és próbálta lebeszélni, ő azonban célszerszámmal mind a négy gumikereket kiszúrta. A revízió ekkor telefonon rendőri segítséget kért. Rövid időn belül két járőr érkezett ki a helyszínre. A panaszos a rendőrök jelenlétében már együttműködően bemutatta a vállalkozás papírjait. A rendőrök a jegyzőkönyv felvétele során végig jelen voltak. A revízió megállapította, hogy a panaszos nyugtaadási kötelezettségének nem tett eleget.

A jegyzőkönyv utal rá, hogy a panaszos felajánlotta az általa erős felindulásból okozott kár elhárítását (a kerekek javítását) saját költségére. A történetek után a revízió nem kívánt élni a lehetőséggel. A jegyzőkönyv lezárása 14 óra 00 perckor történt meg.

b) A Gy. városi Rendőrkapitányság, Rendészeti Osztályának vezetője 2013. április 15-én hozott határozatot az őrizetbe vétel elrendeléséről.

A határozat szerint a panaszos őrizetbe vételét a Szabs. tv. 73. §-ának (1) bekezdése alapján rendelték el. Az őrizet kezdő időpontja 2013. április 15., 14 óra 10 perc.

Az indokolás szerint a panaszos 2013. április 15-én 12 óra 15 perckor a Gy. város, L. utca 4. szám alatti G. Bt. Üzlethelyisége előtt egy gépkocsinak kiszúrta 4 db gumiabroncsát. A sértett elmondása szerint 20 00 forint kár keletkezett. Ezen cselekmény alkalmas a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdésének b) pontjába ütköző, és aszerint minősülő, ötvenezer forintot meg nem haladó értékre elkövetett tulajdon elleni szabálysértés körébe tartozó szándékos rongálás szabálysértésének megállapítására.

Tekintettel arra, hogy a Szabs. tv. 124. § (1) bekezdése alapján a bíróság elé állítás feltételei fenn álltak, az osztályvezető az őrizetbe vétel elrendeléséről határozott.

Az eljárás alá vont személy 17 óra 50 perckor aláírásával igazolta, hogy a határozatot vele szóban közölték, illetve egy példányát átadták. A panaszos a dokumentumon megjelölte az értesíteni kívánt személy nevét és elérhetőségeit.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Gy. városi Rendőrkapitányság vezetője 2013. június 28-án kelt levelében válaszolt az előadó testületi tag megkeresésében feltett kérdéseire.

A Gy. városi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály, Szabálysértési Előkészítő Csoportja a 04030-136/193-11/2013. szám alatt a Szabs. tv. 117. § (2) bekezdésére tekintettel indított szabálysértési előkészítő eljárást a panaszos ellen a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdésének b) pontjába ütköző, ötvenezer forintot meg nem haladó értékre elkövetett tulajdon elleni szabálysértés körébe tartozó szándékos rongálás miatt.

K. N. Á., O. városi lakos kért rendőri intézkedést a Gy. város, L. u. 4. szám alatti helyen lévő G. Bt.-hez, 2013. április 15-én 12 óra körüli időben. Nevezett a NAV munkatársaként leplezett adóhatósági ellenőrzést hajtott végre két kollégájával, melynek során az általa vezetett, Dr. K. H.. B. városi lakos tulajdonát képező személygépkocsijának téli gumibroncsait nyárira cseréltették ki, és mind a 8 db kereket kicentíroztatták. A feljelentett panaszos a munka elvégzése után 6400 forintot kért, melyet a bejelentő kifizetett részére, az elvégzett munkáról azonban számlát nem adott.

A bejelentő és munkatársai ekkor hivatali minőségüket felfedték és közölték, hogy ők a NAV dolgozói, próbavásárlást hajtottak végre és mulasztása miatt a helyszínen eljárást kezdeményeznek vele szemben. A panaszos ekkor magához vett egy árat (szűrőeszközt), és azzal a műhely előtt parkoló gépkocsi 4 db gumibroncsát oldalról megszurta, melynek eredményeképp 3 a helyszínen megrongálódott. Az ügybe bevont eseti szakértő a kár mértékét összesen 28 000 forintban állapította meg. A panaszost a rendőrkapitányság járőrei előállították, és tekintettel az elkövetés körülményeire, illetve arra, hogy a Szabs. tv. 124. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság elé állítás feltételei fennálltak, a Szabs. tv. 73. §-ának (1) bekezdése alapján az illetékes vezető a gyorsított eljárás lefolytatásáról és a panaszos szabálysértési őrizetének elrendeléséről határozott. A szabálysértési őrizet elrendelésére 2013. április 15-én, 14 óra 10 perctől került sor.

A Gy. városi Járásbíróság 2013. április 17-én a szabálysértési őrizetet megszüntette, és szándékos rongálás miatt 50 000 forint pénzbírságot szabott ki.

Az előállítás oka a szabálysértés miatt indított előkészítő eljárás volt. Az elkövetés körülményire, és arra való tekintettel, hogy a Szabs. tv. 124. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság elé állítás feltételei fennálltak, a panaszost gyorsított eljárás keretében állították bíróság elé.

A panaszos előállítása az Rtv. 33. § (2) f) pontjának II. fordulatára tekintettel („akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható”) került sor, 14 óra 10 perctől, melyet követően a

Szabs. tv. 73. §-ának (1) bekezdése alapján a Rendészeti Osztály vezetője szabálysértési őrizet elrendeléséről határozott. A szabálysértési őrizet 2013. április 15-én 14 óra 10 perctől 2013. április 17-én 15 óra 30 percig tartott. A jelentés szerint a fenti „ok és jogalap indokolta az előállítás szükségességét”.

A panaszos először egy késsel próbálta kiszúrni a kerekeket, melyre a bejelentő odament hozzá, és rákérdezett szándékára. A panaszos jelezte, hogy a kereket kívánja kiszúrni. Mivel a késsel nem járt sikerrel, a műhelybe visszament, és egy árat vett magához. A bejelentő elmondta, hogy ekkor ő felszólította, hogy ne tegye ezt, mert komoly következményei lesznek, és még a kezét is megfogta de ő ennek ellenére az autó mind a négy gumibroncsát kiszúrta. A panaszos a cselekmény elkövetését eljárás alá vontként történő meghallgatása során elismerte, a helyszínen pedig a bejelentőnek és az autó tulajdonosának felajánlotta, hogy az abroncsokat saját költségén megjavítja.

A panaszost az előállítás okáról a jogalapra is kiterjedően tájékoztatták, szóban és írásban, melyet az általa aláírt nyilatkozat is igazol. További jogairól és kötelezettségeiről is megkapta a szükséges tájékoztatást. A szabálysértési őrizet elrendeléséről szóló határozatot részére szóban kihirdették, az ellen panasszal nem élt, és az iratot 17 óra 50 perckor aláírásával igazoltan átvette.

A helyszínről az intézkedő rendőrök szóban tettek jelentést a kapitányság ügyeletére, és e jelentés alapján a szolgálati tevékenységet irányító ügyeletes – a bent lévő parancsnokokkal történő konzultáció után – adott utasítást az előállításra. A szabálysértési előkészítő eljárás során elhangozhatott, hogy a kényszerintézkedés elrendeléséről – mint minden más esetben is – a parancsnok, vagyis az előljáró dönt. Őrizetbe vétel elrendelésére ügyintéző nem jogosult.

A helyszínre kiérkező rendőrök 14 óra 10 perctől kezdődően hajtották végre az előállítást. A személyes szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentéshez csatolt nyilatkozatban nyilatkoztatták panasztételi szándékáról, és jogorvoslati jogairól is tájékoztatták. Előállító helyiségben nem helyezték el, és mivel előállítása őrizet elrendelésével folytatódott, az előállítás időtartamáról igazolást nem állítottak ki részére.

Az előállítás foganatosítását követően az elrendelt eljárásban meghallgatták a tanúkat, a sértettet, megállapították a kárértéket és az elkövetéshez használt eszköz lefoglalásáról is készült jegyzőkönyv.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint az eljáró hatóság minden esetben egyedileg vizsgálja a szabálysértési gyorsított eljárás fennállásának feltételeit. A parancsnok döntését az eset körülményeinek mérlegelését követően hozza meg. Az egyenlő elbánás elve az eljárásban érvényesült. Az intézkedő parancsnok a konkrét esetben is értékelte az elkövetés körülményeit, az okozott kárt és az elkövetés módját. A vizsgált eset egyedi, tekintettel arra, hogy a szándékos rongálásra hivatalos személy eljárásában, hivatalos személy sérelmére került sor.

2) A Gy. városi Rendőrkapitányság Őr- és Járőrszolgálati Alosztályán 2013. április 15-én a szabálysértés elkövetési eszközének lefoglalásáról átvételi elismervényt állítottak ki a panaszos részére. Az iratokhoz csatolták az ár értékének igazolásáról készült eseti szakértői véleményt is.

3) A panaszos előállításának végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdése alapján igazoltatták, illetve, mivel vele szemben az eljárás azonnal lefolytatható volt, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulata alapján előállították.

Az intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor. Az intézkedő r. főtörzsőrmester r. őrmester társával az ügyeletes utasítására jelent meg a G. Bt.-nél. A helyszínen meghallgatták K. N. Á.-t, a NAV munkatársát, aki elmondta, hogy 12 óra körüli időben érkeztek a fenti címre, ellenőrzés végrehajtásának céljából. Az ellenőrzés során hiányosságokat véltek felfedezni az ott dolgozó panaszos munkavégzésével kapcsolatosan. A férfi számlaadási kötelezettségének nem tett eleget. Ezt követően a panaszos indulatosná vált, és a korábban K. N. Á. által vezetett, Ford Focus típusú személygépkocsi négy gumibroncsát egy fanyelű 3-4 cm hosszú szűrő tárggyal megszurta, melyből három broncsot oly mértékben megrongált, hogy azok leengedtek. A rendőrök ezt követően a panaszost 14 óra 10 perckor előállították a Gy. városi Rendőrkapitányságra.

A panaszost további intézkedés végett 15 óra 45 perckor adták át a Gy. városi Rendőrkapitányság szabálysértési előkészítő csoportjának. A jelentésre utóbb kézzel vezették rá, hogy az előállított személyt szabálysértési őrizetbe vették.

A jelentéshez csatolt parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszossal szemben fogatosított intézkedések jog- és szakszerűek voltak, illetve az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági kritériumnak megfeleltek.

Az intézkedést fogatosító rendőrök külön jelentést is készítettek a történetekről, amely azonban szövegét tekintve a fentiekkel gyakorlatilag megegyezik.

4) A panaszos kihallgatásáról 2013. április 15-én 16 óra 28 perckor készült jegyzőkönyv, melyben a panaszos kifejtette, hogy az ügyben keletkezett iratokat megismerte, és azokkal lényegében egyet ért. A panaszos a jegyzőkönyvben elismerte, hogy nem adott számlát, illetve azt is, hogy a gumikat kiszúrta. Elmondása szerint ideges volt, mert egész nap dolgozott, és feldühítette, hogy segítségéért cserébe megbüntették. A panaszos elmondta, hogy sajnálja tettét, és azt, hogy ez lett vége, de nagyon mérges lett és nem gondolt a következményekre.

A Testület rendelkezésére álltak továbbá a tanúk (az adóellenőrök és az autó tulajdonosa) meghallgatásáról készült jegyzőkönyvek, melyek azonban a fentiekén túlmenően egyéb, a panaszügy szempontjából releváns információt nem tartalmaztak, ezért ismertetésüktől a Testület eltekint. Rendelkezésre állt továbbá az átkísérési utasítás, illetve ezeken túlmenően megküldött a rendőrkapitányság 24 db fekete-fehér, fénykép-fénymásolatot, melyen a gépjármű, illetve annak kiszúrt kerekei láthatóak különböző szögekből.

III.

1) A panaszos által előadott sérelmek kapcsán a Testületnek elsőként saját hatáskörét kellett vizsgálat alá vonnia.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.

A jogszabályhely alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag-, járműátvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Tekintettel arra, hogy a Testület nem szabálysértési hatóság, hatáskörének hiányát kellett megállapítania arra a kérdésre nézve, hogy jogszerűen helyezték-e a panaszost szabálysértési őrizetbe a rendőrkapitányságon.

A Testület ehelyütt látja szükségesnek megjegyezni, hogy a beadványban legfőképpen sérelmezett „elzárásra” (ami egy szabálysértés elkövetése miatt kiszabható büntetés), valójában nem került sor, mert a panaszost a gyorsított bírósági eljárás céljából szabálysértési őrizetbe vették, a bíróság pedig nem elzárást, hanem pénzbüntetést szabott ki a panaszossal szemben.

Mivel a panaszost őrizetbe vételét megelőzően előállították, a Testület vizsgálta az előállítás jogszerűségét, körülményeit, és annak a panaszos jó hírnévhez fűződő alapvető jogára gyakorolt hatásait.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogából levezetett, jó hírnévhez fűződő jogát, IV. cikkében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes és részrehajlásmentes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

2) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét.

a) A panaszos előállításának jogalapjával kapcsolatban a következő megállapításokat teszi.

A rendelkezésre álló adatok szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja adott alapot. A hivatkozott szakasz értelmében, a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés a fenti rendelkezés II. fordulatára hivatkozik, tehát a panaszos előállítását az alapozta meg, hogy vele szemben az eljárás azonnal lefolytatható volt.

A Testület álláspontjának kialakításakor támaszkodott továbbá a Szabs. tv. vonatkozó rendelkezéseire.

A 38. § (3) bekezdése szerint szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt első fokon a járásbíróság jár el.

A 73. § a következőképpen rendelkezik. „A rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja. [(1)] A szabálysértési őrizet a bíróság érdemi végzésének meghozataláig, de – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – legfeljebb hetvenkét óráig tart. Az eljárás alá vont személyt nyomban szabadon kell bocsátani, ha a szabálysértési őrizet tartama alatt a bíróság a gyorsított eljárást nem folytatta le vagy nem szabott ki szabálysértési elzárást. [(2)].”

A 124. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személyt a rendőrség a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a bíróság elé állítja.

A Szabs. tv. XXIII. fejezete a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések között rögzíti a tulajdon elleni szabálysértés tényállását. A 177. § (1) b) pontja szerint, aki ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva csalást, szándékos rongálást követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli, szabálysértést követ el.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

Jelen esetben ugyanakkor a Testületnek nem kellett állást foglalni a szabálysértési felelősség kérdésében, hiszen abban a bíróság már állást foglalt, a panaszos pedig a szabálysértés elkövetését a helyszínen egyébként is igazolhatóan elismerte és azt később sem vitatta.

A panaszos elzárással is büntethető szabálysértést követett el, amely miatt első fokon mindenképpen a járásbíróságnak kellett eljárnia. A panaszos a helyszínről nem menekült el, egészen a rendőrök kiérkezéséig mindvégig a műhelynél tartózkodott, így őt a rendőrök a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe vehették és akár azonnal bíróság elé állíthatták volna.

A Testület a fentiek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszossal szemben az eljárás azonnal lefolytatható volt. Így kimondta, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja megfelelő jogalapot biztosított az előállításához, ezért a jogalap tekintetében a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga nem sérült.

b) Figyelembe véve ugyanakkor, hogy az Rtv. a vizsgált esetre nem kötelező jelleggel, hanem lehetőségként írja elő előállítás alkalmazását, a jogalap meglétén túl a Testületnek azt is mérlegelnie kellett, hogy az előállítás megfelelt-e az arányosság követelményének.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszos előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

A Testület az arányosság vizsgálata során azon kérdést tette fel először, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre nemmel felelt.

A rendelkezésre álló adatok (legfőképpen a NAV munkatársai által felvett jegyzőkönyv) alapján a Testület tényként kezelhette, hogy a panaszos a helyszínen elismerte a szabálysértés elkövetését. A panaszos higgadtan várta meg a helyszínen a rendőrök kiérkezését és valamennyi beszámoló tanúsága szerint együttműködő módon viselkedett, például valamennyi kért iratot bemutatta. Cselekményének következményeit még a helyszínen megpróbálta elhárítani, felajánlva a gumik javítását saját költségére.

A rendőrkapitányságon a panaszossal szemben lényegében semmilyen eljárási cselekményt nem fogadosítottak kihallgatásán kívül. Mivel azonban a panaszos a cselekmény elkövetését már a helyszínen elismerte, kihallgatásától sem lehetett más eredményt várni – nem is tudott egyéb információkat a hatóság tudomására hozni.

A Testület álláspontja szerint a Szabs. tv. jogi képviselő által idézett 99. §-ának (1) bekezdése, miszerint a helyszíni intézkedés során, a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bíróság kiszabásának van helye, nem jelenti azt, hogy kizárólag annak van helye, ugyanakkor mindenképpen mutatja, hogy a panaszos szabálysértési őrizetbe vétele (így előállítása) nem volt feltétlenül szükségszerű.

A Testület álláspontja szerint az előállítástól várható előnyök nem álltak arányban azzal a hátránnyal, amelyet az előállítás a panaszosnak okozott, különösen azért, mert a panaszos együttműködő magatartása miatt a rendőröknek nem volt okuk feltételezni, hogy a panaszos a szabálysértési eljárás alól magát kivonta volna, illetve egy esetleges idézésre nem jelent volna meg a bíróság előtt.

A fentiek alapján a Testület kimondta az előállítás aránytalanságát, és megállapította, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogának sérelmét okozta.

A panaszos sérelmezte továbbá beadványában, hogy az intézkedés személyes szabadsághoz való alapvető jogán túl jó hírnévhez fűződő jogát is sértette, tekintettel arra, hogy az előállítás híre a közbeszédben elterjedt, mely kézzelfogható kárt okozott a vállalkozásnak.

A Testület ezzel kapcsolatban felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésére, mely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Mivel a Testület megállapította az előállítás aránytalanságát, egyúttal kimondta, hogy az a panaszos jó hírnévhez fűződő alapvető jogát is sértette.

3) A panaszbeadvány számos ponton utal rá, hogy az előállításra „felsőbb utasításra” került sor, és ezt kapcsolatba hozza a NAV ellenőreinek személyével.

A jogi képviselő véleménye szerint evidens, hogy ha nem a NAV munkatársai válnak a szabálysértési ügy sértettjeivé, akkor nem kerül sor a panaszos előállítására, illetve szabálysértési őrizetbe vételére – tehát általánosságban utal arra, hogy a NAV munkatársainak közreműködése miatt a panaszos kedvezőtlenebb elbánásban részesült, mint egyéb esetben részesült volna.

A Testület ezzel kapcsolatban ismételt felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésére, és rögzíti, hogy a részrehajlásmentes intézkedés követelményét az Rtv. 13. § (2) bekezdése tartalmazza, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”.

A rendőri fellépés a fentiekben kifejtettek értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye – akár a személyes körülményei, akár valamely társadalmi csoporthoz tartozása miatt – a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves). A Testület a panaszos sérelmét arra való tekintettel vizsgálta, lehetett-e az intézkedésnek indítéka a megtorlás, figyelemmel a bejelentő személyére, és arra, hogy adóellenőr kérte a rendőrség közreműködését.

A Gy. városi Rendőrkapitányság vezetője a Testületet arról tájékoztatta, hogy a helyszínről az intézkedő rendőrök szóban tettek jelentést a kapitányság ügyeletére, és e jelentés alapján a szolgálati tevékenységet irányító ügyeletes – a bent lévő parancsnokokkal történő konzultáció után – adott utasítást az előállításra. A szabálysértési előkészítő eljárás során elhangozhatott, hogy a kényszerintézkedés elrendeléséről – mint minden más esetben is – a parancsnok, vagyis az előjáró dönt, mert őrizetbe vétel elrendelésére ügyintéző nem jogosult.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint az eljáró hatóság minden esetben egyedileg vizsgálja a szabálysértési gyorsított eljárás fennállásának feltételeit. A parancsnok döntését az eset körülményeinek mérlegelését követően hozza meg. Az egyenlő elbánás elve az eljárásban érvényesült. Az intézkedő parancsnok a konkrét esetben is értékelte az elkövetés körülményeit, az okozott kárt és az elkövetés módját. A vizsgált eset egyedi, tekintettel arra, hogy a szándékos rongálásra hivatalos személy eljárásában, hivatalos személy sérelmére került sor.

A kapitányságvezető válaszában lényegében elismerte, hogy az intézkedésre „felsőbb utasításra” került sor. Figyelembe véve ugyanakkor az Rtv. 12. §-ának (1) bekezdését, miszerint a rendőr a feladata teljesítése során köteles végrehajtani a szolgálati előljáró utasításait, a Testület ezt a rendőrség hierarchikus felépítésének velejárójaként értékelte, és nem találta aggályosnak. A kapitányságvezető válaszában arra is kitért, hogy a NAV adóellenőreinek foglalkozása valóban befolyással volt az intézkedésre, tekintve, hogy a panaszos a szándékos rongálást hivatalos személy eljárásában, hivatalos személy sérelmére követte el.

A Testület álláspontja szerint önmagában egyáltalában nem kifogásolható, ha az intézkedő rendőr tekintettel van a szabálysértés egyedi sajátosságaira, tekintve, hogy a mérlegelésnek kizárólag ez képezheti alapját. Ugyanakkor a panaszbeadvány lényegében arra céloz, hogy a panaszos az intézkedő rendőrök ellenszenvét váltotta ki magatartásával, és ők a NAV munkatársai előtt példát kívántak vele statuálni, tehát az intézkedés személyeskedő jellegét emeli ki – a kapitányságvezető álláspontja szerint pedig az egyenlő bánásmód követelménye nem sérült, mivel a mérlegelésben kizárólag a NAV munkatársainak hivatalos személyi minősége játszott szerepet.

A rendelkezésre álló adatok alapján nem volt feltárható, hogy a fenti két lehetőség közül melyik fedi a valóságot, így a panaszos tisztességes és részrehajlásmentes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

IV.

A Testületnek hatásköre hiányát kellett megállapítania arra a kérdésre nézve, hogy jogszerűen helyezték-e a panaszost szabálysértési őrizetbe a rendőrkapitányságon.

Az előállítás jogalapját a Testület megfelelőnek találta, azonban megállapította, hogy az előállítás aránytalan intézkedés volt, amely a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogának sérelmét okozta. A Testület álláspontja szerint az aránytalan intézkedés egyúttal a panaszos jó hírnévhez fűződő alapvető jogát is sértette. Alkalmas bizonyíték hiányában a Testület nem juthatott más következtetésre, minthogy a panaszos tisztességes és részrehajlásmentes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

A Testület az Rtv. 93. §-ának (6) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött és állásfoglalását megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2013. november 13.

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET